IV. évfolyam. Arad, 1889. Október 3. Csütörtök. 267-dik szám.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendő.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASAGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnep utáni napokon.

Előfizetési árak:

helyben:		vidékre	
1 évre	12.— frt	1 évre	14.— frt
fél évre	6.— frt	fél évre	7.— frt
1/4 évre	3.— frt	1/4 évre	2.50 frt
1 hóra	1 frt	1 hóra	1.20 frt

Hirdetések díjja:
8 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 6 kr., minden következőnél 4 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 krajczár.

Kossuth diszpolgárságai.

Arad, okt. 2

Az idők szédelgő áramlata, egy sajátságos vonást tett feltünővé társadalmi életünkben.

Az ember alig képes nevén nevezni, ennek a jelenségnek a gyermekét.

Távolról kegyeletes nemzeti ténykedésnek látszik, mig közelről egyes kinövései folytán nem az.

Kegyelet és humbug összejátszik, összefoly e tények fázisaiban, melyeknek szülőanyja a hiuság, vagy a szereplési viszketeg.

Nagyon szomoru, nagyon bántó volna ez a jelenség, ha részben nem férközne hozzá a komikum, azok személyében, a a kik előidézik. Pedig maga a most sürün előforduló jelenség, lényegében messze távol kellene, hogy álljon és áll is attól a határtól, a hol a nevetséges kezdődik.

Egy nagy, egy fényes nemzeti alak énje az, melynek révén ezek az esetek ismétlődnek, egy már történelmi névnek kapcsán támadnak az országban azok az ünnepélyes jelenetek, melyek mostanság már nem egyszer adtak okot a mélyebben gondolkozók előtt a kételyre.

Rövid időközökben jönnek ugyanis a jelentések, hogy Kossuthot, hol egyik, hol másik városban diszpolgárrá választották. Különösen egy pár hónap óta ez esetek oly sürüen követik egymást, hogy az embereknek önkénytelenül arra a gondolatra kellene jönniök, hogy itt minden esetben egy-egy nagy politikai manifesztácziókal állanak szemben, azaz: tüntet az ország vezérlakossága — a városok képviselő testületeiben — Kossuth és politikája mellett.

Ki tagadná, hogy abban az esetben, ha ez igy volna: egy végzetes politikai lejtőn állana és rohanna lefelé a nemzet, és a meredek alján magával dinasztiával és annak érdek k rével ütközne össze.

Megdöbbenti az embert e lehetőségnek már a gondolata is, ha visszaemlékezünk Kossuth külföldi remetéségének alapjára, első okára, mely abban kulminál, hogy a nagy hazafi a király és a nemzet közti kibékülés törvényességét vonakodik saját elveivel megegyezőnek itélni.

Nem megdöbbentő volna-e igy, ezt tudva annak a gondolata, hogy városról városra jár a láz és mindegyre jön a hir, hogy más és más városok választják meg Kossuthot diszpolgárrá.

De szerencsére e jelenségeknek nincs meg az az értéke és a mi fő, nincs az a jelentősége.

Ezek a választások nem politikai manifesztácziók és nem is lehetnek azok

Gyöngéd, kegyeletes emlékezések az agg hazafi egykori érdemeivel szemben. Ez nyilvánul a választások létre jövetelének l e h e t ő s é g é b e n, mig a k e l e t k e z é s nem egyszer, sőt tulnyomó számban egyes unatkozó szélbali városi képviselők szereplési vágyára vezethető vissza.

Hogy aztán e nagy gyöngédséghez némileg komikai szinezet, furcsaság is járuljon, megesett közben az is, hogy diszp o l g á r-rá választják a nagy hazafit még olyan helyeken is, hol tulajdonképpeni p o l g á r s á g nincs is. Igy választotta legujabban két k ö z s é g is diszpolgárrá Kossuthot: Orosháza és — Kakad.

Meg akartuk egyszer e tekintetbeni nézetünket mondani, nehogy azok közt állóknak látszassunk, a kik a Kossuth diszpolgárságaiban politikai tüntetést látnak.

Ez nem létezik.

Kossuth Lajos nyilt kozatai. Érdekes tárczát ir Komjáthy Béla a »Budapesti Ujság«-ba Kossuthnál tett látogatásáról. Közöljük e tárczából a következő igen tanulságos részt:

»Véleményeiben, birálataiban a haza, a szabadság iránt való szeretet és a cselekmények elfogulatlan méltatása volt irány adó.

Nem a szenvedély, nem a méltó elkeseredés adott ajkára szavakat, minden szaván a szelidség, a nyugodtság ömlött el.

Elvek mellett és elvek ellen beszelt Személyek ellen nem foglalt el állást

Oly jól esett hallanom tőle azt, a mit mindenkinek, — ki a politikai küzdelem tenére lép, és komoly, számbavehető tényező akar lenni, — követnie kellene. »Az a küzdelem nemes az a tiszteletre méltó, mely elvekért elvi magaslaton folyik.«

A s z e m é l y e s k e d é s t, a vehemens vitatkozási modort e l i t é l t e és hangsulyozta, hogy c s a k a z a k ü z d e l e m j o g o s u l t, csak annak a küzdelemnek lehet jövője, m i e l y n e m s z e m é l y v á l t o z á s r a, hanem a támadott r e n d s z e r m e g v á l t o z t a t á s á r a t ö r.

Egy tréfás megjegyzésével tört pálczát a vehemens vitatkozási modor felett, a nélkül azonban, hogy a komoly és éppen azért erős támadások jogosultságát tagadásba vette volna. „én szeretem. — ugymond — a paprikát, de ha „czuszspájznak" tálalnák, nem kérnék belőle.«

Legnagyobb, legnemesebb volt akkor midőn azokról szólt, kiknek multjuk, sőt jelenjük sem sok biztositást nyujthat a nemzet jobb jövőjére s bár ismert álláspontja őt a legerősebb kritikára jogositotta volna, nem igyekezett a hozzá intézett kérdésekben rejlő szenvedély tüzét éleszteni, sőt lohasztani törekedett azt."

Itélje meg ezek után mindenki, hogy mit érnek Polonyi és Abrányi Emil állitásai a nagy budapesti expediczió alkalmával Kossuth Lajos által mondottakról. Kossuth mindig az volt és olyan ma is, a minőnek Komjáthy leirja!

A totalizatőr ellen. A kormány igen üdvös elhatározásáról ad hirt ma a Bud. Corr a következőkben:

A lakosság széles rétegének fogadási és játékszenvedélye, melyet a totalizatőr évek óta mindegyre jobban és jobb n növel, olyan terjedelmet és oly veszélyes mérveket öltött, hogy a kormány kényszeritve látja magát e nagy bajnak útját állani és azt lehetőség szerint korlátozni. Hogy meddig terjed a t o t a l i z a t ő r d e m o r a l i z á l ó b e f o l y á s a, már abból, a mérvadó körökben komoly aggodalmak tárgyát képező tényből eléggé kitünik, hogy majdnem valamennyi fővárosi középiskolában — még pedig már a legalsóbb osztályokban is — a lóversenyidény alatt valóságos fogadási irodák képződnek, mi által a fiatalság kötelességeitől elvonatik és a játék iránti szenvedély egyenesen beléje oltatik. Nem elég, hogy a versenytéren lehet a legnagyobb mértékben a játékszenvedélynek hódolni, utóbbi időben dohánytőzsdék és lottógyüjtődék is mint fogadási helyek gyüjtőhelyei rendezkedtek be. Hogy e teljesen jogtalan üzérkedésnek vége vettessék, W e k e r l e pénzügyminiszter — mint értesülünk — rendelettel utasitotta a pénzügyi igazgatóságokat, hogy a d o h á n y t ő z s d é k n e k e z e n f o g a d á s i k ö z v e t i t é s t e n g e d é l y ü k a z o n n a l i e l v o n á s á v a l i f e n y e g e t é s m e l l e t t, l e g s z i g o r u b b a n t i l t s á k m e g. Magától értheto, hogy e tilalom a B u d a p e s t e n k i v ü l l e v ő f o g a d á s i k ö z v e t i t é s e k r e is vonatkozik. A magyar állam és a magyar kormány, melyek a lótenyésztés emeléséért oly rendkivül sokat tesznek, nem nézhetik egy ily szenvedélynek ilyetén elfajulását nyugodtan, de a törvényhozásnak is hétségkivül jogában áll azon nagy pénzforgalomnál, melyet a totalizatőr felmutat, a f o g a d á s i ö s s z e g e k m e g a d ó z t a t á s á t k i m o n d a n i, melylyel egysyersmind a t o t a l i z a t ő r á l l a m i e l l e n ő r z é s e is egybeköttetnék.

Tisza Kálmán Nagyváradon.

(Kiküldött tudósitónk távirata.)

Nagy-Várad, október 2.

T i s z a Kálmán miniszterelnök fogadtatására, hetek óta folytak az előkészületek, melyek után ma a város pazar zászló diszben volt és az egész város talpon volt kora reggeltől kezdve. Tegnap érkezett meg a miniszterelnök impozáns gárdája, a legkiválóbb szabadelvűpárti képviselők köréből. L u k á c s György államtitkár vezetése alatt megérkeztek: Hegedüs Sándor, Rosner Ervin báró, Podmanicky Frigyes báró az orsz. szabadelvűpárt elnöke, Teleszki István államtitkár, Pulszky Agost, Chorin Ferencz, Szunyogh Szabolcs, Matuska Péter, Márkovics Kálmán, Rezey Szilvinsz, Frölich Gusztáv, Münnich Aurél, Kállay Zoltán, Ertsey Géza, Molnár Antal, Horváth Gyula, Vadnay Károly, Véghső Gellért, Kajuch István, Jónás Ödön, Eitner Sándor, Krausz Lajos, László Mihály, Harkányi Frigyes, Degen Gusztáv, Papp Samu, Boncza Miklós és Beöthy Algernon országgyülési képviselők, S i m o n f i y Imre debreczeni polgármester, tiz decreczeni városi képviselővel. Este bankett volt a „Zöldfá"-ban. R á c z Mihály városi főjegyző és a „Szabadság" felelős szerkesztője üdvözölte a vendégeket, mire H e g e d ü s Sándor válaszolt, lelkes szavakkal [illegible] radot. Felköszöntőket mondtak még T e l e s z k y államtitkárra, C h o r i n r a, R o s n e r Ervin báróra, Debreczen polgáraira és a sajtó jelen volt képviselőire.

Ma délelőtt 10 órakor óriási menet vonult ki az indóházhoz hol ezer és ezer ember tolongott. Pontban 10 óra 40 perczrobogott be a vonat egetverő éljen riadaközt, mely mindaddig tartott mig T i s z a Kálmán, neje, Kálmán fia, Tarkovics állam titkár és az elébe utazott D ő r y báró bihari főispán ki nem szállottak. A perronon a megye és a város előkelősége foglalt állást; az egész indóház, váróterem és pályaudvar pazar diszben uszott.

T i s z a Kálmánt S a l Ferencz polgármester üdvözlé, mély hatást keltett beszéddel. T i s z a Kálmán rövid válaszában kijelenté, hogy szivesen jönne többször is Nagy-Váradra, hogy megköszönje tántoz rithatlan ragaszkodásukat.

Az ujra felzugó éljenek után, a hosszu diszes menet a főutczán lévő diadalkapun át, Tisza házához vonult, hol a kormányelnök leszállott.

Még nehány szó a petrozsényi német tanitás kérdéséhez.

Déva, okt. 1.

Az »Aradi Közlöny« szept. 29-iki számában egy „Nyilatkozat« jelent meg Tallatschek Ferencz petrozsényi bányaigazgató urtól a petrozsényi n. n. zuggymnasium ügyében E nyilatkozatban „sértett önérzete és hazafiui méltatlankodása egész hevével" utasitja vissza a bányaigazgató ur az ellene szórt rágalmakat, s felhiv mindenkit, hogy az általa előadottak valódiságát czáfolja meg.

Egyáltalában nincs szándékunk a bányaigazgató ur által előadottak czáfolatába bocsátkozni, de az igazság érdekében mégis kénytelenek vagyunk a szóban forgó „Nyilatkozattal" foglalkozni s arra vonatkozó megjegyzéseinket megtenni.

A »Nyilatkozat" szerint a tényállás ez: Tallatschek és Ehrenberg urak, magántanitók által tanittatták fiaikat a gymnasiumi tantárgyakban tavaly is, még pedig Ehrenberg magyarul, Tallatschek n é m e t ü l.

Ehrenberg megengedte nehány szegény sorsu szülőnek, hogy azió gyermekeik is tanuljanak fiával. Az év végén Tallatschek fia a nagyszebeni ág. hitvallásu gymnasiumban jeles vizsgálatot tett, mig az Ehrenberg féle „jól elkészült növendékek" szegénysorsu szülői nem fedezhetvén az utazási költségeken felül a magasabbra szabott [illegible] hogy a „nagyszebeni gymnasium alig egy-ötödét szedi azon vizsgadijaknak, melyek egyéb magyar középtanodákban fizettetni szoktak»), a növendékek minden jeles készültség daczára vizsgálatot nem tettek, s az idén ők is a német tanitási nyelvhez folyamodtak.

Allapodjunk itt meg egy kissé. Tallatschek ur saját nyilatkozatából kivettük, hogy a mult iskolai évben, mig Ehrenberg Benő, a bányaigazgatóság e yik tisztviselője fiát s a többi szegény sorsu szülők gyermekeit fogadó terme mellett egy az Aranyszarvra és Boszporusra fölséges kilátást nyujtó dolgozó szobát nyittatott meg számunkra, hol bizottságunk összes tagjai az általunk kiválogatott és ott márványasztalokon felhalmozott könyvkincseken azóta mindennap öt-hat órát teljes kényelemmel és zavartalanul dolgozhatik és dolgozik is.

Oly messzemenő engedékenység ez, a minőben még soha európai tudós nem részesült. A fölséges palota udvaraiban, kertjeiben, kioszkjaiban szabadon, minden kiséret nélkül járhatunk-kelhetünk, a szolgák a legnagyobb előzékenységgel kalauzokul szolgálnak, s ha akarjuk, magunkra hagynak. Szóval u y látnak el minket, mint a hogy keresztyén tudósokat még eddig soha. Mindez Abdul Hamid szultán magyar barátságának bizonyitéka.

A pasa, a ki a kutatóknak napról-napra kávéval és frissitőkkel kedveskedik munkájok közben — szives előzékenységgel megmutatta nekem alólirott és Fraknóinak a 8 Mohácsról ismert és Szigetvár alatt meghalt Nagy Szulejmán szultán turbán forgóit, kardjait és övében viselt művészi szép tőrét Addig is, mig majd a kincstár egyéb tárgyait, irásbeli munkáink befejeztével tüzetesen szemügyre vehetjük.

Szóval, munkánk az Eszki-Szerájban a kiválogatott codexekkel szept. 24-dike óti szakadatlanul folyik, s a további felfedezéseket előkészitjük. Nevezetesen 25-én alólirott és Vámbéry ismét felmentünk a Yildiz-palotába, hogy Szüreja pasával ujabban értekezzünk. Ekkor adtam át szultán ő felsége könyvtára számára „R o d o s t ó é s a b u j d o s ó k s i r j a i" czimü most megjelent munkánnak a magy. történelmitársulat által készittetett, dusan illusztrált és gazdag kötésü diszpéldányát, tartalmának török nyelvü magyarázatával. A főkancellár a legfesztelenebb barátsággal, lebilincselő nyájasággal fogadott, és félóránál tovább szeretetreméltóan, kedélyesen társalgott velünk Szürejában jelkes barátot és hathatós tamogatót birunk. Ugyanekkor a Jyldizben még a plevnai hős G h a z i O z m á n p a s á n á l is tisztelegtünk. A harczok oroszlánja tavaly óta mintha kissé megöregedett volna, szakála egészen fehér lett, — de azért jó erőben van, még neki is nyujtottam át egy diszpéldányt művemből. Vámbéry barátom szives tolmácslásával mindenekelőtt megköszöntem neki, hogy rólam a mult év óta több izben kérdezősködött. Elmondottuk neki „Rodostó« czimü munkám tartalmát, jellegét, a III. Achmed szultán és II. Rákóczi Ferencz fejedelem közt való barátságos viszonyt, stb. Majd a plevnai napok emlékéről és ama kiváló népszerüségről és tiszteletről beszéltünk, mely O z m á n pasa nevét hazánkban még ma is környezi, annyira, hogy ő a magyar népdalok hősévé lőn. (Egy plevnai nótát el is mondtam előtte s Vámbéry leforditá neki.) A n agy török hős szép arcza egészen kigyult az örömtől és lelkesedéstől, s azután nekem válaszul azt az ismeretlen életrajzi adatot mondá, hogy őnála a magyar nemzet iránti rokonszenv igen mély, mert régi eredetü. Ugyanis az 1849-ki magy bujdosók közül az ő atyja egyet magahoarvett s házánál tartott. Ezen emigráns flatal ember volt és ő, Ozmán pasa az akkor még serdülő ifju csakhamar benső barátságot kötvén vele, barátja elbeszélte neki szabadságharczunk részleteit, és szivébe csepegteté a magyarok iránti szeretetét, mely azóta soha ki nem hült benne. Amaz emigráns utóbb mahomedánná lőn, s az ő hozzá való barátsága jeléül szintén Ozmán nevet vett föl mikor törökké lett De ezután nem sokára meghalt.

Gházi Ozmán pasa megigérte törekvéseink buzgó támogatását, ép ugy mint Szüreja, nagyon szives volt hozzánk és engem ismét meghivott magához.

Szept. 27 én, péntek lévén bizottságunk teljes számban megjelent a szokásos

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Október 3.)

Konstantinápolyból.

Pera 1889. szept. 29.

E hó 21-én este érkeztünk meg, némi bajjal ugyan, a mennyiben a magyar államvasutaktól kapott direkt waggonunkat a drága szerb testvérek országukon áteresztení vonakodván, Belgrádban kénytelenek voltunk az orient expresse-re átszállni, melylyel aztán, nem messze Sztambultól, egy tresszint szerencsésen elgázoltunk, de az emberek eleve leugráltak róla. Ideérkezve, hallottuk meg, hogy a török vasutak igazgatósága, a szerbek udvarlatlanságát megtudván: ők viszont az ottomán birodalom határáig, Mustafa-pasáig külön waggont küldöttek elibénk, ezt azonban valahol elkerültük ez utban.

Elég az, hogy mult szombaton délután szerencsésen az Aranyszarv parti pályaházba érkezvén, ott nagy néptömeg jelenlétében az itteni magyar gyarmats zámos tagjával egyetemben a szultán ő felsége szárnysegédeinek egyik legelőkelőbbje: Achmed Sefik bey — Achmed Vefik volt nagyvezir, a jeles agg török tudós fia — várt ránk és üdvözölt ura nevében. Azután a tüzoltók zenekara a Hamidie-indulóra zenditett

Sefiket már távolról jól ismervén, baráti melegséggel öleltük meg egymást; s általában én ebbe az előttem oly kedves emlékü, tündéries városba ugy jöttem, mint akár haza. Ismerem már, s örömmel láttam viszont égnek meredő torayait, mecseteit, palotáit, mérhetetlen háztömegeit. élettől pezsgő, sajló tengerpartjait, elragadó látképeivel.

Másnap, szept. 22-én délelőtt Vámbéry Armin barátom, mint bizottságunk elnöke, felhajtatott a Yildiz-palotába, hogy a főkancellar, Szüreja pasánál bejelentse megérkezesünket. Ez a derék, nyájas török főur, a szultán legbizalmasabb főembere, — kinek megnyerő modorát, a magyarokhoz való ragaszkodását tavaly is alkalmam volt személyesen tapasztalni, — a lehető legelőzékenyebben fogadta Vámbéryt; megbeszélt vele mindent, a mi az általunk teendő buvárlatokra vonatkozik, s átvette az Akadémiánk által ő felségének küldött diszkönyveket.

Az imént emlitett szárnysegéd folytonosan szolgálatunkra rendeltetett ki, s a szultán palota körei figyelmöknek egyéb kitüntető jeleit is tanusitották, Szüreja pasa valódi meleg barátunknak bizonyitá magát Itt keleten hallatlan gyorsasággal intézett el mindent, miután a padisahnak jelentést tön s annak parancsait megértette. Már másnap, 23-án lekülöetett a szultáni fermán az eszki-szeraji palotában parancsnokló Esref pasához, hogy a könyvtárt, s a kincstár mellékhelyiségeiben őrzött régi könyveket, szóval mindent, a mi ott minket magyarokat érdekel, mutasson meg. Hármunkat: Vámbérit, Fraknoit és engem bocsásson be a titkos helyekre is, engedje, hogy a könyvszekrényeket megszemléljük, a könyveket kiválogassuk, stb.: továbbá rendezzen be a magy. akadémiai bizottság számára az Eszki-Szeraj palotáiban külön dolgozó helyiséget, sho mindazt, a mit hárman kiválogatunk, kényelmesen feldolgozhassuk.

Soha még ily messzemenő engedékenységet európai tudós nem tapasztalt itt. — a mi fényesen mutatja egyrészről a nemzetünk iránt való kiváló jóindulatát és Szüreja pasa előzékenységét, másrészről pedig világhirü orientalistánknak, Vámbérinak nagy befolyását a magas portánál. Szeptember 23-án az Ejub felett levő halmokról néztük a nap leáldozását; 24-én reggel pedig a szultán szárnysegédének vezetése alatt emlitett két társammal az ó-szerailba hajtatva, — mind a három kapu őrsége tisztelgő tisztelgő fegyverekkel, s az összes udvari cselédség, palota szolgák, szerecsenek, heréltek — sort állva fogadtak bennunket. Az ősz Esref pasa a fő kincs- és könyvtárn k disztermében várt. nagy udvariassággal fogadott, kávéval, szivarkákkal kinált meg, s s általában mintha egészen átváltozott volna tavaly óta, olyan barátságos volt. Csakhamar a kincstári Ali Kube épület elé vezetett bennünket, hol vagy 40 palotaszolga állott sort. A szokott czeremóniákkal letörte a pasa a pecsétet a kincstár külső vasajtajáról, kinyitá ennek nehéz. ödon lakatját, majd a belső vasajtó kulcsát vevé át és azt is feltárta. Mire a hires persa-trónus és egyéb mérhetetlen értékü kincsek s értékek hosszu soros szekrényei közt felvezettek bennünket a második terem baloldali karzatára. Itt, sötétes helyen, a délkeleti sarokban állanak ama zárt szekrények, melyek az általunk keresett ó könyveket rejtették magukban. Szemeink előtt nyitatta föl a pasa ezeket és lehordatott a szolgákkal mindent a terem közepére állitott asztalokra s mikor ezek már halmozva valának, a földet boritó szőnyegekre, 40 szolga czipelte a régibb-ujabb sok mindenféle, részben óriási nagyságu könyveket, mig a szekrények teljesen ki voltak ürítve.

Ekkor mi hárman hozzáláttunk a kiválogatáshoz. Már a lehordáskor feltünt több codexnek ódon kötése, s viszont számos piros bőrkötésü nagy diszkönyv, dus aranyozásokkal, királyi koronával fedett Bourbon-liliomos czimerekkel: a XVII. és XVIII-dik századbeli franczia királyok ajándékai. Mint később meggyőződtünk, többnyire katonai és geografiai diszkönyvek, pompás rézmetszetekkel.

Ezeket mellőzve; mi legfőként a hazánkat — bármi vonatkozással is — érdeklő kodexek kiszemlélésére szoritkozánk. Az eddigi európai buvárok tudósitásait is felhasználva s a könyveket darabonkint gondosan a proveniencziális és oldaljegyzetekre is kiváló figyelemmel megvizsgalva, kiválasztottunk a nagy tömegből mintegy harmincz darabot. Ezek között van egy 1410—20. tájáról való igen nevezetes rajzokkal ékes csillagászati könyv a hét planétáról, Zsigmond királyunknak, dus fantaziával készült és mégis nagyon hü, egykoru arczképével; két Corvina, az egyik — alakra a legnagyobb eddig firenzei gyönyörü festésü — Ptolomaeus koszmografiája, számos diszes térképpel, melyek egyikébe a „Buda" és „Strigonium" neveket Vitéz János püspök saját kezével irta be; Berlinghieri, firenzei tudós által M e h e m e t török szultánnak ajánlott, szintén igen diszes kiállitásu, verses olasz geografia 1481-ből; Thuróczy krónikájának egy brünni nyomtatásu példánya, Kovácsy Bálintnak, Dersy Lászlónak és még egy harmadik magyarnak 1540-diki jegyzeteivel. Ebből az a nevezetes tény derül ki, hogy Corvina 1540-ben még Budán volt, vagyis nem vitetett le mindjárt 1526-ban Mohács után Szulejmán szultán által Konstantinápolyba. Megláttuk továbbá II. Ulászló király eddig ismeretlen udv. papjának K a j á r y Orbánnak egy latin könyvét, találtunk három nagyszerü és igen diszes magyarországi antifonálét, magyar szentek hymnuszainak dus gyüjteményével, érdekes kötésekkel E codexek szakszerü leirásán Csontosy most dolgozik; az egyik, ugy látszik, a futaki Ferencz-rendü kolostoré volt a XV. században. Számos magyar szó fordul elő a szövegben. Itt van két ó szláv kodex, glagolita betükkel irva, az egyik boszniai, H e r v o j a bosnyák király ép és szép festésü czim rével s lovas arczképével; négy már igen elrongyolt görög kodex, melyeket Abel Jenő társunk determinál és tanulmányoz, a könyvtárbel más 32 bizanczi görög kodexel együtt. Végre több 1526 előtti ős nyomtatvány. Volt nehány héber és olasz kodex is, de ezeket — az egy Berlinghierit kivéve — nem választottuk ki, m rt semmi magyar vonatkozással nem birnak.

Végre itt leltük fel a VI. Mahmud szultán és Rákóczy József herczeg, mint erdélyi trónjelölt közt 1738 január 20 án kötött szövetséglevél eredeti példányát is könyvalakban diszesen bekötve.

A kiválasztást befejezvén, a pasa saját fogadó terme mellett egy az Aranyszarvra és Boszporusra fölséges kilátást nyujtó dolgozó szobát nyittatott meg számunkra, hol bizottságunk összes tagjai az általunk kiválogatott és ott márványasztalokon felhalmozott könyvkincseken azóta mindennap öt-hat órát teljes kényelemmel és zavartalanul dolgozhatik és dolgozik is.

Oly messzemenő engedékenység ez, a minőben még soha európai tudós nem részesült. A fölséges palota udvaraiban, kertjeiben, kioszkjaiban szabadon, minden kiséret nélkül járhatunk-kelhetünk, a szolgák a legnagyobb előzékenységgel kalauzokul szolgálnak, s ha akarjuk, magunkra hagynak. Szóval u y látnak el minket, mint a hogy keresztyén tudósokat még eddig soha. Mindez Abdul Hamid szultán magyar barátságának bizonyitéka.

A pasa, a ki a kutatóknak napról-napra kávéval és frissitőkkel kedveskedik munkájok közben — szives előzékenységgel megmutatta nekem alólirott és Fraknóinak a 8 Mohácsról ismert és Szigetvár alatt meghalt Nagy Szulejmán szultán turbán forgóit, kardjait és övében viselt művészi szép tőrét Addig is, mig majd a kincstár egyéb tárgyait, irásbeli munkáink befejeztével tüzetesen szemügyre vehetjük.

Szóval, munkánk az Eszki-Szerájban a kiválogatott codexekkel szept. 24-dike óti szakadatlanul folyik, s a további felfedezéseket előkészitjük. Nevezetesen 25-én alólirott és Vámbéry ismét felmentünk a Yildiz-palotába, hogy Szüreja pasával ujabban értekez-

keit magyarul tanittatta, az ő fia német nyelvü oktatást nyert, „mivel azt katonai pályára szánta, de a magyar nyelv lehető leggondosabb ápolása mellett.“ Egyáltalán nem szándékunk Tallatschek urat a maga házi és polgári jogaiban vagy szabadságában korlátolni. Felölünk tanittathatja fiát német, cseh, vagy bármiféle nyelven, egészen az ő dolga. De ha ezt teszi, viselje is el ennek következményeit. Ne verje a mellét, hogy „ugy mint magy. kir. bányamérnök, ugy is mint bányaigazgató, ugyis mint magyar honpolgár kötelességének mindenkor szorgosan és hiven felelt meg. *A* magyarság ügyét tőle telhetőleg mindég és mindenütt, a hol működési körébe esett, előmozditotta.“ A ki számüzi családi szentélyéből a magyar nyelvet, az nem beszélhet igy; a ki minden ok nélkül németül tanittatja fiát, holott ugyanazon költséggel magyarul is tanittathatná, az nem hivatkozhatik magyar érzelmeire. Mert az, hogy Tallatschek ur fiát katonai pályára szánta, nem elég indok a német tanitásra. A dévai állami főreáliskola tisztán magyar tannyelvü iskola, és mégis ez intézetnek három olyan növendéke van jelenleg a bécsujhelyi katonai akademiában, hova jeles fölvételi vizsgálat alapján jutottak be, kiknek a német nyelv nem anyanyelvük, s kik csak annyit tudtak németül, a mennyit nagyobbára e tanintézetben sajátitottak el. Ez ifjak Pap Dániel, Petco Eugén és Horváth Aurél. Ugyancsak ez iskola II. osztályából vétetett fel Tóth József honvéd őrnagy fia a kassai katonai reáliskola megfelelő osztályába.

Abban is alaposan kétkedünk, hogy Tallatschek ur fia „a magyar nyelv lehető leggondosabb ápolása mellett nyert német nyelvü oktatás.“ Ugyan hol és ki ápolja fiában annyi gonddal a magyar nyelvet? Tallatschek ur nyilatkozatában ugyan azt mondja, hogy a magyar nyelvet szóban és irásban elsajátitotta.“ Lehet, hogy ez a legutóbbi hónapok alatt történt, mert Hunyadmegye közgyülése eddig német felszólalásait azzal indokolta, hogy eléggé nem birja a magyar nyelvet, ugyanezt tette a történelmi társulat egy választmányi ülésén, midőn a Zsilvölgy ókori aranymosásairól értekezett szintén németül. Tallatschek ur birja annyira a magyar nyelvet, s az mindenesetre dicséretére szolgál, hogy azon magát a társadalmi életben megértesse, de nem birja annyira, hogy azt mint tantárgyat fiába ápolná. S ha ő nem, ki ápolhatja akkor?

Tallatschek ur nyilatkozatában hivatkozás történik a magyar iskolák magas vizsgadijára. Az állami iskoláknál a vizsgadij egy osztályra 40 forint és 18 frt tandij. A 18 frt tandijat vagyontalansági bizonyitványra szokta a miniszterium elengedni, sőt teljes szegénység esetében a tanárok, legalább a dévaiak ezt már ismételve megtették, lemondanak az őket illető 40 frt dijról, s ilyenkor a magánvizsgálat egészen dijmentes. Ennél olcsóbban még a nagyszebeniek sem vizsgálnak.

A Kapcza Gyula főszolgabiró által fölvett vizsgálati jegyzőkönyv adatai szerint a „szegény sorsu“ szülők havi 5—8—10 frt tanitási dijat fizetnek. Azok tehát évi 50—80—100 frt tandijat. Ennyi költséggel Szászvároson és Déván is tanulhattak volna, és Tallatschek ur e szegény fiuknak a müvelődés módját jobban megadta volna, ha figyelmeztetni szülőiket a nevezett tanintézetekre, s közbejár, hogy a jobb fiuk az intézet jótéteményeiben részesüljenek, mint a hogy teszik ezt a piskiek.

A tanfelügyelő által kiállitott elismerő okmányokra nincs megjegyzésünk, eléggé feltünő, hogy csak az idén, Tallatschek ur itt működésének majdnem 10-ik évében lettek kiállitva.

—Ennyit akartunk Tallatschek bányaigazgató ur „Nyilatkozatára“ az ügy tisztázása szempontjából sine ira et studio elmondani.

R.

KÜLFÖLD.

A szerb radikálisok és az Obrenovics-család. Natália királynét már belgrádi utja közben, a Maros gőzhajón meginterwiewolták. A többek közt azt kérdezték tőle, mit mond a radikálisok legujabb választási sikereihez. A királyné azt felelte:

Már előre megjegyeztem, hogy mint anya megyek Belgrádba, a ki gyermeke után vágyakozik. De nincs szándékom az ottani politikai pártoskodásba avatkozni. Egyébiránt iőn ismeri politikai nézeteimet, melyek teljesen változatlanok maradtak.“

A királynével egy időben Pasics, a győzelmes radikális párt vezetője is nyilatkozott Szerbia belső helyzetéről s tiltakozott az ellen, hogy az Obrenovics-ház ellensége lenne. Nincs állam, mely annyira rászorulna, mint Szerbia alkotmányos élete s a béke szilárditására. Kiemelte, hogy a radikálisok az uj szabadelvü alkotmánnyal többet értek el, mint valaha reméltek. Ez teljesen kielégitette őket. Ezenkivül azon elégtételben részesültek, hogy Milán király leköszönt. Sándorba, a gyermekkirályba a legszebb reményeket helyezik. Feladatuk most az, hogy őt mindenekelőtt oltalmazzák bárki ellen, a ki trónját fenyegethetné. Benne látják egy uj korszak és az uj parlamentárizmus képviselőjét. A szerb trón — mondá — sohasem állt oly szilárdan, mint jelenleg s egy párt sem örködött felette oly féltékenyen, mint most a radikálisok, kiket e kérdésben az egész nép támogat. En is — mondá a radikális pártvezér — őszinte barátja vagyok a regenséknek és a kormánynak s azt akarom, hogy az ország élén maradjon mig a király nagykoru nem lesz. — Pacsics tehát politikai nézeteit illetőleg az utóbbi időben nagyon megváltozott, ha csakugyan igy gondolkozik. Csak a jövő fogja megmutatni, hogy biztatásainak minő az igazi értékök. Még megemlitjük, hogy Berlinben egy ottani távirat szerint, a belgrádi eseményeket a legnagyobb figyelemmel kisérik, de egyelőre még nem formálnak rólok határozott véleményt. Azt hiszik, hogy az ügyek további fejlődése inkább a regenséget, mint a királyné magatartásától függ. A berlini sajtó nem foglal állást, csak tudósitást közöl. A „Nordd. Allgemeine Zeitung“ azt irta szemléjében, hogy a regenség magatartása láthatólag azt a törekvést nyujtja, hogy a törvényes korrektség határai közt maradjon. A „Nationalztg.“ ugy véli, hogy hogy Szerbia mióta királyság, most tekint a legjelentősségesebb válság elé.

[illegible] a muszka sugalmazások mellett is Natália a dolgok állását Szerbiában ilyen inopportunus elhatározással egészen élőkre állitni s a végletekig vinni akarhassa. — A fogadtatása alkalmával nyilvánult szerb enthuziazmus tán megérlelte benne az ilyen gondolatokat, dehát a nagy lelkesedés csak hamar lelohad s helyet kell, hogy adjon a hideg és komoly megfontolás érveinek. Milán es alatt minél messzebb jár Szerbiától; Svájczon át Franczia ország felé vette utját, hogy volt neje annál zavartalanabbul engedhesse át magát a belgrádi viszontlátás örömeinek.

A czár Berlinben. Berlinből jelentik október 1-éről: Kétségtelennek tartják, hogy a czár még II. Vilmos keleti utja előtt Berlinbe jön. A czár elutazásának a legutóbbi elhalasztását az okozta, hogy a czár nem akarta Dániát elhagyni a nélkül, hogy ne lássa a walesi herczeget, ki Dániába jön.

Az „Allg. Reichscorrespondenz“ jelentése szerint a czár október 7-én érkezik Kielbe és október 8-án, délután 3 órakor Berlinbe; Voronzov-Daskov grófot, a császári ház miniszterét Kopenhágából távirati utasitással Berlinbe rendelték a czár látogatása idejére. Az orosz udvari vonat, melyet a külföldön való utazásra használ a czár, (azelőtt Eugenia császárnő tulajdona volt) valószinüleg ma indul el Wirballenből Berlinbe és az az udvari vonat, melyet a czár Oroszországban használ, ma indul el Pétervárról Wirballénbe. Ellenben a „Nordische Correspondenz“ szerint a czár yachton tér vissza Pétervárra Fredensborg érintése nélkül.

Crispi és az olasz közvélemény. A részvétnyilatkozatok, melyeket Crispi olasz miniszterelnök a legutóbbi merénylet alkalmából Olaszország minden részéből vett még mindig nem szüntek meg' sőt igazi nagy nemzeti tüntetéssé nőtték ki magokat nemcsak Crispi személye' hanem az általa képviselt külpolitika javára, melyet a széllső elemek az utóbbi időben annyira megtámadtak, A tartományi és kerületi képviseletek a legkülönbözőbb egyletek és társulatok tömegesen intéztek a miniszteelnökhöz feliratokat, melyekben a kormánypolitika üdvös és békés jellege iránt teljes elismerüket fejezik ki. Különösen Turin városi képviselete járt elől jó példával e téren s kis jelentette, hogy Crispi hivatalban maradása megfelel az ország békés és haladó fejlődésére irányuló szükségletének. Ugyanily szellemben szólanak a többi feliratok. Mindnyájan azt a meggyőződést lehellik, hogy a legcsekélyebb aggodalom sem forog fenn arra, mintha a mostani kormányrendszer Europa békéjének fenntartására a legkevésbbe is hátrányos lehetne. E manifesztációkban, melyek a társadalom legmüveltebb, vezérlő elemei köréből származnak, nyilatkozik az olasz nemzet igazi meggyőződése s nyer ujabb bizonyságot az a tény, hogy a hármas szövetség az olaszok nagy többségének rokonszenvével találkozik.

LEGUJABB POSTA.

— **Boulanger visszavonul.** A „Temps“ jelentése szerint Boulanger a választások eredménye által teljesen elkedvetlenitve, egyelőre teljesen le akar mondani a politikai szereplésről s Jersey-szigetre költözik, még jobban összehuzva háztartását, minek egyik bizonysága az is, hogy nyolcz lovából már hatot eladott.

— **Meggátolt merénylet?** A „Fanfulla“ jelentése szerint Genuában egy rendőr a királyi palota mellett egy szelenczét talált, mely vadászlőporral és ólomdarabokkal volt megtöltve s gyujtózsinorral ellátva. A rendőr elvágta az égő gyujtózsinort. A robbanás mindenesetre nagyon erős lett volna.

— **A hármas szövetség ellen.** A londoni „Contemporary Review“ számában egy czikket közöl „Outidanos“ aláirással ezzel a felirattal: „A hármas szövetség és Olaszország helye abban“, melynek szerzőségét általánosan Gladstonenak tulajdonitják. A czikk majdnem nyilt felszólitást tartalmaz Franczia ország részére, hogy inditson revanche-háborut Elszász és Lotharingia visszaszerzése végett, a mely háboru a szerző nézete szerint Angliában a legnagyobb rokonszenvvel találkoznék és melynek ellenzése Olaszország részéről a legnagyobb gyalázat volna, Egyáltalában Olaszországnak a hármas szövetségbe való belépése a legóriásibb politikai ostobaság, melyet az olasz nemzet is teljesen elitel. (?!)

— **Váság Belgrádban.** Legujabb hirek szerint Natália királyné visszautasitotta a regenseknek azt az ajánlatát, hogy mint „madame Kecsko“ kihallgatást kérjen a fiánál. A palota-őrség parancsnoka rendeletet kapott, hogy Natáliának a konakba való belépését akadályozza meg, azonban ne alkalmazzon erőszakot arra az esetre, ha a királyné erőnek erejével a palotába akarna hatolni. A helyzet nagyon válságos és nincsenek kizárva komoly események, miután a néphangulata nagyon izgatott. Persiani már három izben meglátogatta Natáliát.

A helyzet Szerbiában nagyon nyugtalanitja a berlini kormánykört. A Voss. Ztg. jelenti, hgy Sándor király sétakocsizásait beszüntették, nehogy anyjával találkozzék.

A „Daily News“ belgrádi levelezője jelenti: Gruics miniszterelnöknek a királynéval folytatott tárgyalásai meghiusultaknak tekinthetők, miután a királyné a felajánlott feltételeket kereken visszautasitotta. Maga a kormány igen kellemetlen helyzetben van; egyrészt lekötötte magát, hogy a Mitánnak biztositott jogokat meg fogja óvni, de másrészt meg attól kell tartania, hogy eddigi álláspontjához való ragaszkodása esetén nagyon sokat veszit népszerüségéből. A nép, mely az ügynek nem politikai oldalát nézi, hanem csak azt látja felháborodva, hogy az anyát a hatalom birlalói akadályozzák abban, hogy fiát viszontlássa, esetleg talán az erőszaktól sem fog visszarettenni, ha a jelen helyzet még néhány napig eltart. A királynak naponkinti sétakocsizásait is be kellett szüntetnie, nehogy valamikép anyjával találkozzék. A sajtó legnagyobb része a királyné melleti foglal állást és biztatja, hogy ne fogadja el a neki szabott feltételeket. Hogy vajjon Persiani orosz követ, kit a királyné már három izben fogadott, mennyiben érvényesiti befolyását, nem mondható meg határozottan, de föltehető, hogy ő is arra törekszik, hogy a királyné a feltételeket utasitsa vissza; a királyné, ki az oroszoktól jövő óhajtást parancsnak tekinti, máskülönben egy pillanatig se habozna az egyezséget elfogadni. A belgrádi lakosság hétfőn nagy gyülést tartott, melyben elhatározta, hogy hódoló feliratot nyujt át a királynénak és fáklyás menetet rendez tiszteletére.

Táviratok.

Tisza nagyváradi beszéde,

Nagyvárad, okt. 2. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A „Sasban“ diszebéd volt, 350 teritékkel, karzatok zsufolva, a terem diszitve. Dőry báró főispán a királyra mondott tosztja után Bitok kir. tanácsos, ügyvédi kamarai elnök ünnepelte szép beszédben Tiszát, ki harmadik fogás után állott fel és félóránál tovább beszélt, Köszönni a kitüntetést, beszámolást pótolja a tavalyi zárszámadás és a jövő évi költségvetés. Az általános politikai helyzetben semmi változás nem történt, de a védelemről nem lehet még lemondani. A béke megőrizhetősége biztos. A hazai viszonyokról szólva, kijelenti, hogy az alkotmányos alapelvek megrontása az ellenzéknek nem sikerült. Saját szemelyét vádolják, hogy a 67-iki kiegyezéstől hátramenetel történt miniszterelnöksége óta. Ezen vádak ellen nem védekezik, ismerik őt, de bosszantja, hogy a választókat függő helyzetben lenni állitják. Mondják, hogy miniszter társai klikket csinálnak ellene a házban, hogy meg buktassák. E váddal a miniszereket sértik. Sokszor nevezték a taktika mesterének mondja holott, az ellenzék taktikája és czélja a többség megbontása és a kormányban válság előidézése ő erre nem ad reményt. Ha államférfinak mennie kell, bizonyára nehezen teszi, mert nem akarja, hogy megfélemlitve lássák, a szabadelvü párt sem engedi a béke felbontását. A közigazgatás reformáról szólva emliti, hogy a magyar administratio korrumpáltsággal hangoztató vádak alaptalanok, Hiába, visszaélés mindenütt van és, lesz is. Jó közigazgatás kell, mondta hetvenöttben, igyekezett is ezen, de törvénnyel sem lehet segiteni azon, hogy a fiatalok, jelesen képzettek ezen pályára, oly kedvvel menjenek mint másra. — Nincs haladásra kilátásuk. Ez saját nézete. A kormány, hogy a reform nem a tisztviselők kinevezésében áll, nem akarják a törvényhatóságok autonomiáját csorbiteni, a kormány fenntartja a hatóságok jogkörét csak ellenőrzést akar, és a városi hatóságnak szabadabb szervezet kell Szükséges a közigazgatési biróság is, a javaslat kész. De a reformot nem szabad elhamarkodni, szakférfiak tanácsa hallgatandó azután törvény hozás elé vinni. Csak ugy lehet jó hatásu a reform, ha az egész nemzet meggyőződik jóságáról. Tudja, hogy ezt halasztásnak veszik. De majd eszközölni fog gyors és általános keresztülvitelt a kormány, végül köszöni bizalmat, szépen üdvözli, élteti a polgárságot, e lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Gyalokay Lujos törvényszéki elnök Tisza jelenlevő családiáért, Podmaniczky Frigyes vendégszerető várost Németh Károly nagyváradi szabadelvü párt elnöke Podmaniczky és pártvendégekért Vadnay Károly, Lukács Györgyért és hölgyekért Hegedüs Sándor Nagyvárad polgármesteréért és pártja erősödézeért Radl ügyvéd államtitkárért Komlósy Pál öreg honvéd régi bajtársáért Tiszáért tosztozott. Tisza helyreigazgatá Radl szavait, hogy nem érdeme, hogy Nagyváradi, hanem szerencséje Horváth Gyula Tiszát éltette kit mindig tisztel Teleszky pedig Schlauch és Pavel püspököket. Tisza ezután kaszinóba ment többel beszélgetett öt órakor leutazott vendégek, este és holnap utaznak.

NAPTAR

Október 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Leodegár vértanú. — Prot. naptár: Volrád. — Görög-orosz naptár (szept. 20.): Euszták. — Nap kél 6 óra 2 perczkor nyugszik 5 óra 35 perczkor

A „Kölcsey Egyesület“ könyvtára (Szabadság tér 1 sz.) a közönségnek rendelkezésére áll kedden és szombaton d. u. 3—4 s pénteken 11—12 óra között.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	„
Negyed évre	3 „	— „
Egy hóra	1 „	— „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése augusztus végén lejárt, hogy előfizetéseiket mielőbb megujitani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadas álljon be.

Arad, 1889. oktober 1.

Az „Aradi Közlöny.“
kiadóhivatala.

HIREK.

ARAD ÉS VIDEKE

— **Október 6-ikára** a budapesti tudomány és müegyetemi kör ez idén is küldöttséget menesztt Aradra. A küldöttség tagjait már meg is választották. Ezek: Pándy István elnök, Hegyi József és Pichler Győző. A küldöttség egy szép koszorut is hoz magával.

— **Megujitott esküdtszéki tárgyalás.** A mint tudva van Metianu János román püspöknek Mikultszku Virgil elleni sajtóügyében a vádlott távollétében hozatott meg az itélet. A kir. curia most helybenhagyta az aradi esküdtszék itéletét, a törvényszék pedig kiüzi az ujabb tárgyalást, melyre a vádlott most már a törvény értelmében esetleg karhatalommal is elő fog vezettetni.

— **Menydörgés és villámlás.** Tegnap reggel 5 óra és 10 perczkor városunk lakosságát hajnali álmából felrettentő szokatlan villámlás és mennydörgés után a menykő a Weiller-házba (Batthyányi-utcza) csapott le, hol a tüzfal párkányzatát és a kéményeket rombolta meg, mig a kapu felett tett egy átlyukasztást s a csengetyü drótjain eltünt. Nagyobb kárt nem okozott, de annál nagyobb ijedtséget, mivel az ablaküvegeket erősen megrezgette a nagy erő. A villámlás és mennydörgés negyedik órakor vette kezdetét és lassan-lassan fokozódott a keleti részen, mi a ritkaságok közé tartozik ősszel, midőn már hidegebb szokott lenni a levegő s hozzá még kora reggel. Más fontosabb jelentősége nincs, mint az öregek „időjós“ tapasztalatuk szerint azt tartják, hogy a késői villámlás és mennydörgés után hosszu és szép őszt lehet várni. A menykő — mint értesülünk — még a posta- épületbe a távirda sodronyaira is lecsapott, hol az ablaknál álló postafőnök: Purczel Béla báró nem kevés megrettenés közt látta, a mint az a sodronyon végig czikkázott. A harmadikat a városházi villámháritó fogta meg és vitte le oda, a hol már nem rombolhatott.

— **A csanádi egyházmegyéből.** Jäger Adam kanonok csanádegyházmegyei titkári és irodaigazgatói állásáról lemondott. A csanádi káptalan elfogadta lemondását és meleg elismerését fejezte ki hosszu évi. önzetlen és buzgó működéseért, — egyszersmind helyére dr. Palmer Mátyást nevezte ki egyházmegyei titkárnak és irodaigazgatónak.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Gyingy Dezsőt a helyi posta- és távirda-hivatalhoz nevezte ki. Gratulálunk!

— **Gyászjelentés.** Mély részvéttel közöljük a szomoru hirt, hogy az aradi ügyvédi kar a nesztora, a maga is több, mint nyolczvan éves Szávits Miklós, elvesztette leghivebb támaszát, nejét, ki vele az élet örömeiben és küzdelmeiben több mint félszázadon át osztozott. A családi gyászjelentés a következő: Szávits Miklós, ügyvéd, ugy a saját, mint leánya özv. Dtatórakor fog a t. Minorita atyák templomában say Zsigmondné született Szávits Mária menye özvegy Szávits Miklósné, sógornője Komlósy Franczisca. unokái Kosztolányi Imréné s ennek férje: ifj. Szlvits Miklós, Szávits Anna és dédunokája Kosztolányi M. nevében is fájdalmdult kebellel tudatja forrón szeretett neje, édes anyja, nagyanyjuk dédanyja és rokonuk Szávits Miklósné született Póka ThekLának f. évi október hó 1-én, d. u. 4 órakor, életének 84-ik s boldog házasságának 53-ik évében történt jobblétre szenderültét. A megboldogult hült testemei október hó 3-án, d. u. 3 órakor fognak Rákóczy-utcza 25 ik sz. a. házból, a helybeli róm. hath. temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat október 12-én, d. e. 8 z egek Urának bemutattatni. Béke lengjen porai felett! Arad, 1886. október 2.

— **Nyilvános köszönet.** Urbányi Béla városi árvaszéki ülnök, ür a polgári fiu iskola muzeumának Arad város első váltójegyzőjének, az imént elhalt Dunyov István ezredesnek pecsétnyomóját ajándékozta; mely érdekes ajándékért az intézet hálás köszönetét fejezem ki, Arad, 1889 október 2. Szőlősi Károly igazgató.

— **Jegyzőválasztás akadályokkal.** Utvin temesmegyei községben hétfőn kellett volna megtartani a Stolniczky Odillo lemondása folytán üresedésbe jött jegyzői állásra nézve a választást. A választásra kitüzött órában a községi képviselőtestület tagjai összegyülekeztek a községi tanácsteremben s a szükséges formalitások megtartása után Bessenyei Ferencz főszolgabiró, ki a vá-

keleti pompával végbement szelamlikon; a mikor is Szüreja pasa bejelentvén bennünket, a szultán a nagykövete páholyát nyitotta meg számunkra, hol előkelő török tisztek: pasák, szárnysegédek jelentek meg látogatásunkra, s az udv. palotaszolgák pedig kávéval theával, szivarkákkal szolgáltak. A mecsetből ő felsége első had segéde Eminbej által ki üzent és ámbár diplomaták s más előkelőségek is voltak jelen, azzal tüntetett ki bennünket, hogy legelőször a magyar akadémia küldöttségét üdvözöltette, a mi az itteni összes lapok tegnapi számában hangsulyozva volt, mint a szultán különös kegyeinek jele.

Tegnap az ó-serailbol Vámbéry, Fraknoi meg én kihallgatásra mentünk először Munif pasa közoktatási miniszterhez, kinek a magy. történelmi társulat disztagságáról szóló diolomát nyujtottam át. E számos európai nyelvet beszélő, európai mivaltságu tudós pasa kitünő szeretetreméltósággal, barátsággal fogadott s mind n tőle függő dolgokban legmelegebb támogatásáról biztositott. A történelmi társulat szép diplomájának láthatólag örvendett — főbb tisztviselői jelenlétében adtuk át neki, — s nagyon melegen megköszönte a megtiszteltetést, azután a társulat viszonyairól élénk érdeklődéssel kérdezősködött.

Tőle a „fényes kapu“ palotájába hajtattunk Chiamil pasa nagyvezérhez. Ez már öreges ur; francziául is beszél. Megkértük, hogy a nagyvezirség kezelése alatt álló állami levéltárba — hol még európai ember nem járt — betekinthessünk s a Magyarországot, Erdélyt stb. érdeklő okmányokban buvárkodhassunk. Kitüntető udvariasságának számos jelével fogadott, kérésünk teljesitését megigérte, s október 1-jére helyezé kilátásba az állami levéltárnak számunkra való megnyitását, — a mitől nagy eredményeket lehet várni.

Tegnap délután Fraknóival a seras kieratus gyönyörü tornyának Stambul legmagasb pontja) tetején valánk élvezve a világ talán legnagyszerübb látványát; majd Szulejmán csaszár sirkápolnáját látogattuk meg. Ma (vasárnap) pedig Fraknói a galatai St:Benoit egyházban, Rákóczy sirjánál misét mondott, s mi magyarok bus kegyelett! imádkoztunk a szent helyen . . .

A nagy magyar fejedelem iránt érzett mély pietás e fölemlitésével fejezem be jelen soraimat.

Thaly Kálmán.

lasztási eljárás vezetésére kirándult a községbe, tudatta a képviselő testülettel, hogy az üresedésben levő jegyzői állásra R ó z s a Imre, J e l l i n e k Miksa és B o d r y Mihály vizsgazott jegyzőket jelöli. Alig tudatta a főszolgabiró a kijelölést a közs. képviselő testülettel, midőn a községház előtt összecsődült nagy néptömeg bekiáltott a közs. képviselőknek: „ha ti ezeknek egyikére és nem Starkenberg Józsefre, a mi emberünkre szavaztok, m é g m a e s t e h i d e g e k lesztek.“ A nép fenyegető magatartása folytán a községi képviselők nem mertek szavazni, minek folytán Bessenyei Ferencz főszolgabiró a választást elnapolta. Az uj választás katonai asszisztenczia mellett fog megtartani.

— **Estélyek.** Az aradi „Dalkedvelők Egyesülete“ ma este 6 órakor ülést fog tartani I n s t i t ó r i s z Kálmán elnök lakásán. Az ülésnek az a czélja, hogy a téli estékre a programmot elkészitse.

— **Kimutatás** az aradmegyei közkórház betegforgalmáról 1889 szeptember hónapban. Kórházi beteg 80 fi, 71 nő, e hóban felvétetett ápolásra 134 fi, 64 nő. Osszesen ápoltatott 214 fi, 135 nő. Ezek közül elbocsátott gyógyulva 89 fi, 43 nő, javulva 20 fi, 14 nő, gyógyulatlan 4 fi, 1 nő. meghalt 10 fi, 4 nő. Osszes fogyatkozás 123 fi, 62 nő. Maradt ápolás alatt 91 fi, 73 nő. Osszes ápolási napok száma 4614. Arad, 1889. október 1.

— **Uj gyógyszertár felállitása a megyében.** A belügyminiszterium leirata alapján Aradmegye törvényhatósági bizottságának még január havi közgyüléséből tett abbeli felterjesztésére, hogy Tauoz községben gyógyszertár állittassék fel, — megengedte a személyes üzleti gyógyszertár felállitását az ezért folyamodott K u n c z János okleveles gyógyszerésznek.

— **Az aradi közuti vasp lya** forgalmi kimutatása. Szállittatott: 1889 szeptember 15-től 30-ig 15328 személy, bevétel 1501 frt 75 kr. Teher szállitás 2895920 kilogramm, bevétel 1244.14 — 1888 szeptember 15-től 30-ig 1684 személy, bevétel 1600.50. teher szállitás 2128010 kilogramm, bevétel 1065.65. — 1889 január 1-től szeptember 30-ig 258274 személy, bevétel 25100.50 teherszállitás 46203180 kilogramm, bevétel 1894444. — 1888 január 1-től szeptember 30-ig szállittatott 239158 személy, bevétel 23372,33. Teherszállitás. 40142923 kilogram, bevétel 17939.85. Arad, 1889 október 1-én.

— **Adomány.** T i s c h Mór dr. városi kerületi orvos 10 frtot adományozott az izr. árvaházra a bold. édes anyja ravatalára szánt koszoru fejében, mely nagylelkü adományért hálás köszönetet fejez ki. Az elöljáróság.

— **Lopások a megyében.** A napokban borossebesi Balázs Mojsza kurticsi éjjeli őr lakására. — künn járása alkalmát felhasználva — ismeretlen tettes betört és 14 darab kisebb-nagyobb értékü kötvényt elvitt. A tettest a rendőrség kutatja. — M e n e z e r Jakab, kishalmágyi lakosnak a mult hó 24-én bezárt ajtóját szintén feltörték és a láda fiában talált 65 forint 58 krajczárt. valamint a 12 forint értékü arany fülbevalót elvitték. Azonban a csendőrség erélyes kutatása folytán sikerült Krudecz Vilmos halmágyi zenésznél 23 frt 58 krt megtalálni, ki ugyanakkor be is vallotta, hogy ő lopta el, de a többi pénzt elköltötte és a fülbevalókon tul tett. A csendőrség az ügyet a járásbiróságnak adta át.

— **Vizállás.** A Maros a mérő szerint tegnap 73 cm. volt O-ifölött mig ma délben 60 cméter. Tehát egy nap alatt 13 cm, volt az e s é s, de valószinüleg ismét nem fog.

NAGYVILAG.

— **A czárról** Szárazon és vizen, ott hon és idegen földön szüntelenül üldözi a balsors az oroszok hatalmas uralkodóját. Nincs egy pillanata, a mikor nyugodtan lehajthatná a fejét s a mult napokban még ájtatosságában is megzavartá a sors szeszélye. A kopenhágai görög-keleti templomban ugyanis isteni tiszteleten volt együtt az orosz czár s a görög király családja. Egyszerre a csillár egyik ágáról kellemetlen robajjal zuhant alá egy hatalmas viaszgyertya, mely alig egy lépésnyire a a czártól esett a földre. A jelenvoltak felijedtek ajtatosságukból s maga a czár is hirtelen összerezzent s megparancsolta egy közelálló orosz matróznak, hogy vigye ki a templomból a lehullott gyergyát. Egyéb baj szerencsére nem történt. A Nord. Korr. a czár frendensborgi tartózkodása alkalmából, érdekes epizódot elevenit fel a hatalmas uralkodó multjából. Ezelőtt pár évvel történt, hogy a czár kedélyes beszélgetésbe merülve sétált a walesi herczeg legidősb fiával a frendensborgi parkban. Vele volt kedvencz kutyája is, mely akkoriban elválaszthatatlan kisérője volt. Sétaközben elérkeztek a parkban lévő Esromtóhoz. Itt a valesi herczeg legidősb fia, csupa pajkosságból belökte a czár kutyáját a vizbe. A fáma ugy beszéli, hogy a czárt ez a furcsa tréfa annyira felingerelte, hogy félretéve minden udvari etikettet, galléron fogta a herczeget és nem a legudvariasabban besegitette a vizbe. A herczeg másnap sietve elutazott s a kellemetlen inczidensnek semmi komolyabb következménye sem lett.

Magyar tudósok Konstantinápolyban. Mint már jelentettük, az akademia küldöttsége a török császári könyvtárban számos becses könyvre bukkkant. Kiválóan érdekes egy irott hártya kodex, Ptolomeus földirati munkájának egy kötete. Vitéz János példányának tartják, de nem lehetetlen, hogy a Korvinák számát fogja egygyel szaporitani. Telje. egészet képez két gyönyörü Antiphonale, Mátyás vagy II. Ulászló idejéből. A legteljesebb egyházi énekes könyv, a mit e korról felmutathatni. Legjobban érdekel bennünket a Turóczi krónikája brünni kiadása. Czimlapja hiányzik ugyan, de érdekessé teszik a jegyzetek, melyek magyar ember kezére vallanak. A boriték belső oldalára rá van irva: Benedictus Kowachy habet 1540, kissé lejebb meg: Ladislaus Dersy scripsit 1540. Szintén érdekes könyv a Liber cronicarum képekkel, 1497 körül. — Találtak továbbá egy 1738-ban kötött szövetségle elet: Instrumentum Pa ti inter Augustissimum imperatorem Sultán Mahmud Han, et primum Josephum Principem Rákoczi. A könyv, mely az eredeti szerződést tartalmazza, arany brokáddal és selyem-virágokkal diszitett táblába van bekötve és Rákoczi József saját kezü aláirásával van ellátva. Végül sok, XIII., XIV., XV, Lajos korából eredő franczia diszkönyv; 1511—26 évi időközökben nyomatott klaszikusok ó görög kodex, melyeknek első pontos determinálását magyar kezekből kapja meg a tudós világ. A top- kapui szerály után a levéltárra és a dsámik könyvtáraira kerül a sor. — A kutatás eddigi eredményéről szól mai tárczánk, mit az „E g y e t é r t é s“ után közlünk.

— **Ajándék a török császár részére.** Angolországban nagy mozgalom indult meg abból a czélból, hogy a török szultán rendelkezésére egy uj pánczélos hajót bocsássanak. Az angol török barátok a hajó épitésének költségeire aláirásokat gyüjtenek, melyek hir szerint már is igen szép eredményt mutatnak fel. A páaczélos hajó a technika legujabb vivmányainak megfelelőleg készülne. Az angol török barátokat azonban most nyilvánosan arra figyelmeztetik más oldalról, hogy a pánczélos hajó egymagában nem lesz elégséges, hanem egy időre annak szénszükségletét is kell biztositani; mert ha ez nem történik, akkor az a veszedelem forog fen, hogy a pánczélos hajó az arany-szarvból sohasem fog kimozdulni (?)

— **Egy diplomata regénye.** W i e s b a d e n b ő l irják: A jelenleg idevaló birtokán időző H a t z f e l d gróf német nagykövet az angol udvarnál legközelebb ujra oltárhoz vezeti egykori nejét, M o u l t o n Ilonát, kitől elvált. Hatzfeld gróf 1863 novemberében, mikor még előadó tanácsos volt a berlini külügy miniszteriumban, nőül vett egy fiatal amerikai nőt, kitől egy fia és két leánya született. A berlini udvarban azonban az államtitkárrá emelkedett diplomata polgári származásu nejét nem akarták udvarképesnek elismerni. A u g u s z t a császárné (különösen ő) elég kegyetlen volt a szegény grofnétól állandóan megtagadni az elfogadást, a gróf pedig elég gyönge arra, hogy ezért elváljon nejétől. A jó egyetértés a válás daczára is fenmaradt a volt házasfelek közt, a ~~mi az amerikai nő~~ nagy szivére és születésénél tisztább nemességére vall. A gróf elvált nejét évente hosszabb időre meglátogatta Wiesbadenben, melynek közelében nagyobb birtoka van. A gróf egyik leánya, Nelly grófkisasszony benső barátnője Frigyes császár leányainak Most az a n g o l k i r á l y n ő é s F r i g y e s c s á s z á r ö z v e g y e, kik nem hódolnak oly szolgailag a rettenetes udvari etiketnek. bizalmasan ajánlották a grófnak, hogy nejével lépjen ujra házassági viszonyba s minthogy ez volt az elvált házasfelek hő óhaja is, a másodszori esküvő ünnepélyes módon végbe fog menni.

— **Nyul a hadgyakorlaton.** Nagyon kedélyes dolgot bes élnek el azok a braunschweigiak, a kik jobbára harcos egyesületekben részt vettek Bemerode mellett, a nagy császárparádéban A császár előtt elvonuló ezredeknek a földet meg rázkodtató lépései nem egy nyulacskát hessentettek fel, melyek a megszámlálhatatlan sokaságtol körülvett disztéren képtelenek voltak kibuvót találni és vak félelmükben a fegyveres harczosok sorai közzé kerültek, kik puskaagyukkal, vagy oldalfegyverükkel nem egy jámbor állatot küldöttek másvilágra. Egy ily módon kivégzett nyulat a diszszemle befejezése után, miután a csapatok elvonultak és a nézők sorai megritkultak, egy az utóbbiak közül, a ki polgári jellege szerint Braunschweig városának éjjeli őre, megtalált a mezőn. A derék ember nyomban megragadta a vadászzsákmányt és sokaktól megirigyelve, hátsó lábainál fogva cipelte haza felé. Utközben azonban az a szerencsétlenség érte, hogy egy lovas-csendőrrel találkozott, a ki hivatalos kötelességének vélte, hogy az érdekes esetben közbelépjen. A boldogtalan nyultalálónak, nehogy utóbb a vadászati tilalom áthágása vagy talált dolog elsikkesztása miatt bünpörbe vonják, tollba kellett mondania személyleirását azután pedig kénytelen volt az állatot a csedőr kiséretében annak a falunak az elöljárójához visszavinni, a melynek területén az áldozat életét kilehelte.

— **A portugal udvarból.** Lissabonból irják, hogy I. Don Louis portugal királyt, kinek állapota folyton rosszabbra fordul, Cascaesba, a tengerpartra vitték, hogy ott a jó levegő esetleg kissé helyrehozza. Odaszállitása roppant sok nehézségbe ütközött. Egy hintót alakitottak át ágygyá s abban vitték a beteg királyt a Lissabontól vagy három órányira fekvő helységbe. A kocsi lépésben haladt s mellette két udvari lakáj ment, gondosan eltávolitva az utról minden darab követ, mely esetleg megzökkenthette volna a járművet. Don Augusto halála rendkivül megrenditette a beteg királyt.

— **Rövid hirek.** A p á r i s i O d e o n s z i n h á z b a n a télen elő akarják adni a „Velenczei kalmár“-t, mely franczia szinpadon még ismeretlen, ugyszintén a Schiller „Don Carlos“-át és a Goethe „Egmont“-ját. — N á p o l y b a n a San-Severino herczeg összeomlott palotájában nagy értékü képtár is ment tönkre; a herczeg kártéritési pört indit a város ellen, mert a vizsgálatból kiderült, hogy a rosz csatornákból kifolyt viz mosta alá a palotát. — P r á g á b a n a feloszlatott cseh akademiai olvasó-egyletnek 65,000 frtnyi vagyona volt, melyet a városi hatóság vett át megőrzés végett. — T r i e s z t b ő l irják, hogy az olasz katonai hatóságok furcsa kivánsággal léptek föl: a petárdamerénylet miatt elfogott Sacco Domokos kiszolgáltatását kivánják, mert Sacco, ki nápolyi illetőségü és hadköteles, legközelebb megkezdeni tartozik katonai szolgálatát; e kivánság aligha fog teljesedni s Sacco vitézkedés helyett egyelőre szük falak közt fog hüsölni.

CSARNOK.

Deák beszédeiből.

Alkalmi szemelvények.

Harczban, a cselekvés terén gyakran szükséges a merészség. mert az erőt felfokozza s ez által a sikert biztosithatja. De a köztanácskozásokban inkább szeretem a szilárdsággal párosult óvatosságot. — Merészség a politikában csak akkor van helyén, midőn tettemes erőre támaszkodik, e nélkül mindig koczka. mely többnyire vakra fordul.

Félénk sőt gyáva az, ki önszemélyét félti, midőn hazájának sorsa forog kérdésben; de ki maga nem fél, hanem félti a hazát, óvatos nem azért, hogy magát baj ne érje, hanem hogy a haza ne szenvedjen, az — uraim — nem félénk, nem gyáva.

*

Önsorsunkról magunk rendelkezhetünk, s ha koczkára teszszük ezt, önmagunk szenvedjük kárát. De mások sorsát, mit a bizalom hitünkre bizott, a haza sorsát, mely becsesebb előttünk saját életünknél, féltenünk kell minden veszélytől, s a szeretet óvatosságával kell azt megőriznünk; koczkáztathatunk mindent a hazáért, de a hazát koczkáztatnunk nem szabad.

*

Oly időben, midőn a méltatlan szenvedések özöne minden honfikeblet felházitott s a feldult bizalom helyébe gyanakodás, sőt talán gyülölség lépett, könnyebb a merészség politikáját követni, mint az óvatosságét. — Ilyenkor a keserüség szava minden kebelben visszhangra talál s a felzudult szenvedély örömestebb hallgat a merész tanácsra, mint az óvatosság intő szavára. — Izgatott időben könnyebb az indulatok árját követni, mint azt a hon érdekében csillapitani.

A ki ellenben a hon erejét a helyzet veszélyeihez mérve azon meggyőződésre jutott, hogy több óvatosságra van szükség, mint merészségre s el van határozva a türelmet vesztett kedélyek ingerültségével szemben szilárdság mellett óvatosságot is tanácsolni, gyakran kiteszi magát félreértéseknek, sőt talán gyanusitásoknak is, miket eltürni csak azért, hogy a haza ne szenvedjen, lelki erőt kiván, s politikai bátorságot. — Az óvatosság, még ha tulzott velna is, mindig figyelmet érdemel, mert a tulzott merészség több kárt okozhat, mint a tulzott óvatosság.

*

Tisztelem én a közvélemény hatalmát s tudom, hogy az oly hatalom, mely vagy elsodor, vagy eltipor De tudom azt is, hogy izgatott időben gyakran felette nehéz elhatározni, mi a valóságos közvélemény, mert minden ember hajlandó közvéleménynek tekinteni azt, amit maga óhajt; s több izben tapasztaltam, hogy nem a leghangosabb szó volt a valóságos közvélemény De van egy hü barátom kinek szava még a közvélemény szavánál is fontosbb előttem, kivel soha nem alkuszom, mert parancsát szentnek tartom, s kinek neheztelését magamra nézve legsulyosabb csapásnak tekinteném, és ezen hü barátom: ö n l e l k i i s m e r e t e m.

KOZGAZDASÁG.

Aradi pénzintézetek forgalmi kimutatásai.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása

1889. évi szeptember haváról.

Betételek.

Alladék mult hó végén 12570985.20
Betételek e hóban . . . . . frt 136658.22
összesen frt 2707695.42
Visszafizetések e hóban . . . frt 136777.94
Alladék e hó végén . . . . frt 2570917.48

Leszámitolás.

Váltótárcza-álladék mult hó végén 1218567.08
Leszámitolt váltók e hóban frt 406643.35
összesen frt 1625210.43
Bejárt váltók e hóban . . . frt 432464.50
Váltótárcza-álladék ehóvégén frt 1193745.93

Előlegezések kézi zálogokra.

Alladék a mult hó végén . . frt 904880.63
előlegeztetett e hóban . . . . frt 162576.20
összesen: frt 1067456.83
bejárat előlegek e hóban . . . frt 129004.91
Alladék e hó végén . . . . . frt 938451.92

Jelzálogos kölcsönök.

Alladék mult hó végén . . . frt 711550.16
előlegeztetett e hóban . . . . frt 8700.—
összesen: . frt 720250.16
törlesztetett e hóban . . . . frt 4275.50
Alladék e hó végén . . . . . frt 715974.66

Pénztárforgalom.

Alladék mult hó végén . . . frt 20617.10
bevételek e hóban . . . . . frt 830854.62
összesen: frt 851471.72
kiadások e hóban . . . . . frt 812888.47
Pénztári álladék e hó végén . frt 38583.25

Arad, 1889. okt. hó 1.

Az Igazgatóság.

—

Az aradi polgári takarékpénztár részvény társaság

forgalmi kimutatása 1889. évi szeptem. hóról

Részvénytőke:

Alladék m. ho végén . . . . frt 143745.—
Befizetés f. hóban . . . . . frt 5425.—
Alladék f hó végén frt 149170.—

Takarékpénztári betételek:

Alladék mult hó végén . frt 243052.45
Betétel f. hóban . . . . . frt 71353.40
Összesen frt 314405.85
Visszafizetés ugyanezen idő alatt „ 60232.67
Alladék f. hó végén . . frt 244173.18

Kötelező takarékpénztári betételek.

Befizetés mult hó végen . . frt 12833.24
Befizetés f. hóban . . . 524.—
Összesen frt 13357.24

Váltóleszámolás:

Tárczaálladék mult hó végén „ 319420.49
Leszámitoltatott f. é. február hóban . . . . „ 201141.36
Összesen frt 52053.64
Visszleszámitolás ugyanezen idő alatt . . . . frt. 193609.89
Tárczaálladék f. é. m hó 28-án „ 326953.75

Előlegek értékpapirokra:

Alladék mult hó végén . . . . frt 31191.—
Uj előlegek f. hóban . . . frt 2330.—
összesen frt 34021.—
Visszafizetés ugyanezen időszakban . . . . „ 1237.—
Alladék f. hó végén . . . . . frt 32784.—

Előleg értékpapirokra folyó számlán.

Alladék a mult hó végén 59064.96
Uj előlegek folyó kóban . . . . . 10304.—
Osszesen 69368.96
Visszafizetés f. hóban 2163.20
Alladék f. hó végéén 67205.76

Jelzálog kölcsönök:

Alladék f. mult hó végén . . frt 62320.—
Engedélyeztettek és kifizetve f. hóban . . . . frt 7200.—
összesen frt 69520.—
Visszafizetés ugyanezen időszakban . . . . frt —.—
Alladék f. é. m hó 28-án frt 69520.—

Pénztárforgalom:

Alladék mult hó végén . . frt 5604.35
Bevételek f. hóban . . . . frt 36 320.28
Összesen frt 365924.63
Kifizetések ugyanezen időszakban frt 352453.69
Készlet f. évi m hó 28-án . frt 13170.94
Összes havi forgalom . . . . frt 800005.36

Arad, 1889. szept. hó 30-án.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

—

Az aradi kereskedelmi- és iparbank forgalmi kimutatása 1889. szeptember hóra.

Betételek:

Alladék julius hó végén . . . frt 304684.56
Betételek mult hó végén . . frt 116892.10
összesen: frt 421576.66
Visszafizetések mult hó végén . frt 116650.85
Alladék e hó végén . . . . frt 304925.81

Váltó-leszámitolás:

Tárcza-álladék julius hó végén frt 263982.21
Leszámitoltatott mult hó végén frt 268771.03
összesen: frt 153 751.24
Visszleszámitoltatott m. hó vég. frt 250672.98
Tárcza-álladék m. hó végén . frt 282080.26

Folyószámlai üzlet:

Alladék julius hó végén . . frt 110018 83
Előlegézések mult hó végén . frt 196832.04
összesen: frt 306850.87
Visszafizettetett mult hóban . . frt 196009.45
Alladék mult hó végén . . . frt 110841.42

Előlegezés értékpapirokra.

Alladék julius hó végén . . frt 8994.—
Előlegezések mult hó végén . . . 660.—
összesen: 9654.—
Visszafizettetett mult hóban . . . 400.—
Alladék e hó végén . . . . . 6254.—

Pénztár-forgalom.

Alladék julius hó végén 27138.49
Bevétel mult hó végén . . . frt 487326.68
összesen: . . . frt 514465.17
Kiadás mult hóban . . . . frt 506301.25
Pénzkészlet mult hó végén . . frt 8163.92

Arad, 1889. okt. hó 1-én.

Az Igazgatóság.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Sorsolások.** A z 1854-ik é v i á l l a m s o r s j e g y e k kedden Bécsben történt husásával az 1071 sor. 23. sz. 30000 forintot, a 662. sor. 19. sz. 5000 frtot nyert. — A B é c s - v á r o s i s o r s j e g y e k keddi husásánál a következő sorszámok lettek kisorsolva: 259 372 409 952 996 1020 1121 2106 2111 2670 2822. A fönyereményt 1020 sor. 55. sz.; a második nyereményt 489. sor. 4. sz. nyerte. Otezer frtot nyert: 372 sor. 69 sz. Ezer-ezer frtot nyertek: 395 sor. 17 szám, 2111 sor. 42 sz. 42 sz, 2822 sor. 9 sz. 2822 sor. 57 sz.

— **Szesz-üzlet.** —
(Október 2.)

(B.) Szesz. Készáru nagyban 49—, kicsinyben 49,50 hordó nélkül pr 100 Literº/₀ beleértve 35 frt fogyasztásiadó.

— **Budapesti gabnatőzsde.** —
(Október 2.)

Mérsékelt kinálat, gyenge vételkedv, Forgalom 15,000 mm, Tavaszi buza 8.91—92 Oszi buza 8.90—31. Maj—juniusi tengeri 5.33—34. Oszi árpa 6.78—84.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és érték tőzsdén 1889. év október hó 2-án.

Magyar aranyjáradék 4. sz.	100.—
magyar papirjáradék 5,	86.15
magyar vasuti kölcsön	—.—
magyar keleti vasuti államkötvény 1 kib.	99.75
magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	117.50
magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	112.—
magyar földtehermentési kötvény	104.75
magyar földtehermentesités kötv. záradék	104.75
Temes-bánáti földtehermentési kötvény	104.75
Temes-bánáti földterhementési kötv. zár.	104.75
Erdélyi földterhementesitési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földtehermetési ntesikötv.	—.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	99.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	138.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	128.—
Osztrák járadék papirban	88.75
Osztrák járadék ezüstben	84.50
Osztrák járadék aranyban	110.75
1860-iki osztrák államsorsjegy	138.—
Osztrák-magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	317.—
Osztrák hitelintézeti részvény	305.90
Cs. és ki. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.47
Német birodalmi márka	58.45
London	119.75
20 márkás arany	11.67

Szerkesztői üzenet.

— **P. D. urnak Aradon.** Azt a bárka-históriát nem értette meg senki. Valami unalmas ember irhatta unalmában.

— **K. F. urnak Pécskán.** Köszönjük a gratulácziót, de sajnos, nincs még annyi előfizetőnk, a mennyit az ön czimszalagján levő szám mutat, hanem mi is csak azt teszszük, a mit a többi lap. Egyik előfizető sem szereti ugyanis, ha alacsony számot kap a nyugtáján vagy czimszalagján, mert azt hiszi, hogy kevés annak a lapnak az előfizetője. Ezért a lapok kiadóhivatalai rendesen magasabb számnál kezdik a folyó számozást, a vidéki lapok például három vagy négyszáznál a budapestiek az ezreseknél. Fővárosi lapok czimszalagján ön alig fog ezeren alóli számot találni. Ez a körülmény sokat megmagyaráz.

— **K. D. urnak Pankotán.** Azokat a heti nyavalygásokat már csak itt ott a provincziáu adogatják be a közönségnek a fővárosi sajtó rég felhagyott vele. Még Porzó sem győzte a minden heti szellemeskedést.

Aradvárosi szinház.

Évadbérlet: 6. sz. Havibérlet 2 sz.

Csütörtökön, október hó 3-án adatik:

Királyfogás.

Eredeti operette, 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Radzivil herczeg — — —	Szerdahelyi Fer.
Marx német) — —	Kövessi Albert.
Kopek. muszka) követ — —	Vendrei Ferencz.
Balström.) — —	Rózsa Dezső.
Flóra, Balström leánya —	V.-Margó Czélia.
Almanzor — — — — —	Monori Sándor.
Don Bernárdó, a granadai törvényszék elnöke — —	Mikei Lajos.

Helyárak:

Kettős-nagypáholy, földszinten vagy elsőemeleten 7 frt, Páholy, földszinten vagy első emeleten 4 frt 50 kr. Kettős-nagypáholy, második emeleten 5 frt Páholy, második emeleten 3 frt. Támlásszék, (földszinten) az 1. és 2. sorban 1 frt 20 kr. Támlásszék, (földszinten) a 3. 4. 5. sorban 80 kr. Támlásszék, (földszinten) a 6 7 8 9 10 és 11-ik sorban 80 kr. Zsölle, (első emeleten) első sorban 1 frt 2 kr. Zsölle, első emeleten 2. és 3. sorban. Zsölle0 első emeleten 4. 5. 6. sorban 70 kr. Erkélyülés, 2. emeleten 1. sorban 80 kr. Erkélyülés, 2. emeleten 2. és 3. sorban 60 kr. Erkélyülés. 2. emeleten 4. és 5. sorban 50 kr. Zártszék, a harmadik emeleten 1-ső sor középen 50 kr. Zártszék, a 3. emeleten a közében többi sor és oldalt minden sorban 40 kr. Karzatülés, első sorban 30 kr. Karzatülés, a többi sorban 20 kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 és fél órakor.

Holnap pénteken, adatik:

CLÉMENCEAU.

Uj szinmü 5 felvonásban.

Felelős szerkesztő:
HINDY ÁRPÁD.

NYILTTÉR.*)

ROSER JAKAB
Arad
Szabadságtér 20 sz., Forray utcza sarkán, gróf Nádasdy-ház.

Van szerencsém a t. hölgy-közönséggel tisztelettelјesen tudatni, hogy nan berendezett
női- és gyermek-confectió-üzletemet
f. é. október hó 5-en megnyitom.

Mély tisztelettel:
Rozer Jakab.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Október 3-án.

	Pénz	Áru
M. kir. aranyj. adóment. 4%	99 50	99 80
„ „ papirjáradék adóment. 5%	— —	— —
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 5%	94 55	94 85
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	— —	— —
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	— —	— —
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 5%	99 75	100 25
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	112 25	113 —
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	137 50	138 50
„ „ „ 50 frt drbja	137 —	138 —
Tiszai s szegedi kölcsön 4%	130 —	131 —
M. k. födtm. kötvények 5%	104 75	105 25
„ „ „ „ 1867. zárad 5%	104 75	105 25
M. k. fldtm. kötvények temesi 5%	104 75	105 25
„ „ „ „ 161. zárad. 5%	104 75	105 25
M. k. földtmi kötvények horváthorsz. 5%	— —	— —
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	104 75	105 52
„ „ „ erdélyi jelz. urb. vk, (100 fra 5%	98 50	99 —
Szőllődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	100 —	101 —
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 6%	101 50	102 —
„ „ „ 1871. évből 6%	107 —	109 —
Budapesti föv. 1880. kölcsöne 6%	100 —	100 25
Budapesti bankegyes. részvényt.	100 —	100 50
Magy ált. hitelbank	281 —	281 50
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	— —	— —
Magy. lesz. s pénzváltóbank	99 25	99 50

	Pénz	Áru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	303 90	304 10
Osztr.-magyar bank	880 —	885 —
I. magyar iparbank	153 —	155 60
Pesti magy. keresk. bank	712 —	715 —
Bécsi bizt. társulat	168 —	17 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	215 —	— —
Első magy. általános bizt. társ.	3140 —	3150 —
Foncière pesti bizt. társ.	66 50	67 —
Magyar-franczia bizt. társ.	— —	160 —
Pannonia visszb. társ.	945 —	955 —
Concordia malom	528 —	531 —
Első budapesti malom	1045 —	1050 —
Erzsébet malom	242 —	244 —
Hengermalom	595 —	600 —
Lutza malom	252 —	255 —
Molnárok és sütők mal.	353 —	35u —
Pannonia malom	755 —	760 —
Viktoria malom	130 —	132 —
„Adria“ m. tengeri hajó	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	175 50	176 50
Báttaszék-domb.-zákány	— —	— —
Déli vasut 5%	— —	— —
Eszakkeleti vasut 5%	154 50	155 50
Erdélyi vasut 5%	194 50	195 50
Győr-sopron-ebenfurti v.	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut	142 —	143 —
Magyar galiczíai vasut	160 50	161 60
M, ny. v. (sz.-győr grác iv s.)	157 60	158 —
Osztrák államvasut 5%	232 50	233 —
Pécs-barcsi vasut 5%	188 —	189 —
Tiszavidéki vasut 5%	246 —	248 —
Osztr. dunagőzhajózási á.	— —	— —

	Pénz	Áru
Pesti kozuti vaspálya	430 —	432 —
Pesti köznti vasp. élvezet-jegyek	110 —	215 —
Budepesti III. ker, takarakp,	108 —	110 —
Országos központi	452 —	457 —
Pesti hazai első	7325 —	7525 —
Egyesült Budapest fővárosi takp,	452 —	455 —
Magyar ált, takarékp, részvény	88 —	89 —
Alagut	145 —	147 —
Általános waggon kölcs. társaság	69 —	72 —
„Franklin“-társulat	198 —	200 —
Ganz és társa vasön, és gépgyár	826 —	830 —
Geschwindt-féle szeszgyér	330 —	332 —
Gyapjum, és biz, I. magyar	246 —	250 —
Keresk, épülete	675 —	— —
Könyvnyomda „Athaeneum“	444 —	448 —
„ Pesti	1070 —	1100 —
Kőszénb és téglagy, (Drasche)	221 —	222 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	59 —	224 —
		60 —
Pesti építő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj, vasutrvtrs,	100 —	101 —
Salgótarjáni kőszénb,	171 —	172 —
Schlick-féle vasö, és gépgyár	152 —	154 —
Schlick-féle vasö, és gépgy. II, kib	— —	— —
Serfőzde első magyar	810 —	820 —
Sertéshizlaló	270 —	274 —
Sós-oti kőbánya	— —	— —
Spodium- és csotlisztgyár	110 —	120 —
Szálloda-részvénytársaság	104 —	106 —
Tégla- és mészégető ujlaki	149 —	150 —
Török dohányrészvény	— —	— —
Gőztéglagyár kőbányai	25 —	255 —
Mjelz.-bank ny.kölcsönkötv. 4. sz	20 —	105 50

Záloglevelek.	Pénz	Áru
M. földhitelint. papirérték 5%	100 75	102 50
„ „ „ 4%	100 75	101 50
„ „ „ 4%	97 10	97 60
„ „ arany v. ezüst 5%	120 —	121 —
„ jelzálogbank 5%	103 —	— —
„ „ 5%	103 —	104 —
Kisbirt. orsz. földh.-int 5%	101 25	102 —
Osztr.-magyar bank o. é. 5%	101 90	102 50
„ „ „ „ 4%	99 60	100 25
„ „ „ „ 4%	99 60	100 50
Pesti keresk. bank 6%	103 —	103 50
„ „ „ 5%	101 —	101 —
„ „ „ 5%	101 25	101 —
Albina tak. és hitelint. 6%	101 —	102 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	103 —	105 —
Loyd- és tőzsde-épület 6%	99 50	— —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	11 —	11 50
Osztrák vörös-kereszt-egylet	19 50	20 —
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 63	5 68
Cs.-kir. arany (kör)	5 54	5 59
Osztrák magyar 8 frtos arany	9 25	9 47
20 frankos arany	9 48	9 —
Osztrák és magyar ezüst	— —	— 59
Német. birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	58 25	58 50
Ném.bankp.100 ném. bir. márkáért	58 30	59 56
Amsterdam 100 hollandi frt	98 50	98 75
Páris 100 frankért	47 25	47 45
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	47 15	47 22
London 10 font sterlingért	119 40	1 19 9

Hirdetmény.

Az utóbbi időben az ebdüh gyakrabban fordult elő, nehogy járványossá váljon, s a dühöngő ebek harapása által az emberekre, és házi állatokra át származson, a nagyméltóságu m. kir. földmüvelés ipar és kereskedelem ügyi miniszterium 1886 évi 13062 sz. a. kelt rendelete alapján a következő óvintézkedések tétetnek közhirré.

Minden kutyának vagy más házi állatnak tulajdonossa a dühnek netaláni kitörése ellen a legnagyobbb elővigyázatra utasitatik.

A kutyák eledelben és italban szükséget ne szenvedjenek azoknak rodhadt vagy büzös hust, vért, zsirt vag ily féle táplálékot adni tilos, a kenyér melyet a kutyák eledelül kapnak sületlennek vagy melegnek lenni nem szabad, nagyon hasznos nekik sózott kenyér és csont, ellenben forró étel ártalmas.

A kutyák mindég tisztán tartandók, bolyhosok megnyirandók és gyakran vizben usztatandók, azokat ingerelni és nemiösztönük kielégitésében akadályozni tilos.

Kutyáknak felügyeletnélküli futkározását tűrni nem szabad, miután más kutyákkali összemarakodásra alkalmat kapnak, a mérges kutyák lánczon tartandók.

Ha ezen elővigyázat mellett is a kutyán korjelek vétetnek észre, t. i. a kutya mogorva, szomoru, lassan egyik helyről a másikra huzódik, elbuvik, szokott tulajdonságaitól eltér, ismeretes személyek iránt ellenségesek, minden tárgy iránt harapásra hajlandónak mutatkozik, azonnal lánczra teendő és a rendőrségnél bejelentendő, miután kétséget nem szenved, hogy a düh kitöréssel fenyeget.

Ki ezen bejelentést elmulasztja, szigoru büntetés alá esik.

Minthogy a házi állatok veszetteb marása által vagy más veszet állattal érintkezés folytán befertőzöttek lehetnek a nélkül, hogy arról valamint a tulajdonos tudna, ennélfogva köteles mindenki ha állatain a düh jeleit: ingerült viselet, dühösség, bőszültséget eláruló rekedt, hang személyek és tárgyak irányában ellenséges magaviselet, sértésre törekvés, figyelemmel kisérni, ly állatot megkötni és a kapitányi hivatalnál bejelenteni köteles.

Arad, 1889. szeptember 11.

Urbányi, főkapitány.

655—1889. gazd. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1890. évben szükséges fen. ő és tölgyfaanyagok szállitásának elvállalása iránt folyó évi október hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár árjegyzék szerint

Bánompénzül leteendő 100 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venniszóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri s elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanacsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1889 évi szeptember hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Varjassy Lajos,
aljegyző.

1553 1889.

Hirdetmény.

Az 1890 évi egyenes-adó kivetési munkálatok foganatba veendők lévén, felhivatik Arad sz. k város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeirására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeiró közegeket valótlan bemondásokkal tévutra vezeti, vagy munkájokban bármimódon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10, §-a értelmében 1—50 frtig terjedhető birsággal lesz sujtandó.

Felhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókivetés alapjául szolgálandó vallomási iveket, melyek ingyen, vétbizonyitvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitüzött határidők alatt, a polgármester megbizásából Kilényi János adóügyi alszámvevőnél, a saját érdekéből beadni el ne mulaszsza, és pedig:

A házbérjövedelmi vallomásokat az állami vagy községi, vagy állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetése mellett f. é. november 15-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések vállalat k. iparok vagy más előre nem tudható jövedelmü haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásokat f. é. november 15-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, — továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat- vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat f. évi november 15-ig.

Az általános jövedelmi pótadó kiszámitásánál levonandó ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg fizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat folyó évi deczember 15-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövedelmeikre vonatkozó vallomásaikat 1890. évi februárius 28-ig

A fentérintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, miszerint a házbéradó és III. osztálya kereseti adó az *1890., 1891.* és *1892.* évekre fog ez uttal megállapittatni, továbbá, hogy az adótárgyaknak és adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkárositása czéljából való eltitkolása az 1883. XLIV. törvényczikk *100.* §-a értelmében 1—*500* frtig terjedhető birságolást von maga után.

Arad sz. kir. város tanácsának 1889. szept. 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Szegeden.

Ad 22282. szám. 1

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak Bród állomásán folyó évi *november hó 30-án* megüresedő

vendéglő-üzletének bérletére

ezennel nyilvános pályázat nyittatik.

Felhivatnak ennélfogva mindazok, kik az emlitett pályavendéglőt bérbe venni kivánják, hogy kellőleg felszerelt ajánlatukat folyó évi *október hó 31-ig* a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségéhez nyujtsák be.

A pályázati feltételek a nevezett üzletvezetőség III-ik (forgalmi) osztályánál megtudhatók.

Szeged, 1889. szeptember 22-én.

Az üzletvezetőség.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szabad királyi város gazdasági széke város részére 1890 dik évi január hó 1-étől kezdődő 3 éven át szükséges nyomtatványok elkészitésének elvállalása iránt folyó évi október hó 8-án délelőtt 10 órakor árlejtést tart. Kikiáltási-ár árjegyzék szerint,

Bánompénzül leteendő 100 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal,

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijetenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1889. évi szeptember hó 24-én tartott üléséből.

Kiadta:

Varjassy Lajos,
aljegyző.

9794—1889.
kh.

Hirdetmény.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispáni hivatala f. évi szeptember hó *29*-én *16611.* szám alatt kelt átirata szerint Jász-Nagykun-Szolnokmegyében a marhák közt a száj- és körömfájás járványosan lépett fel, ennek folytán azon megyében az országos és heti vásárokról a kérődző állatok és sertések a járvány megszüntének kihirdetéséig *kitiltatott.*

Arad, 1889. október hó *1*-én.

Urbányi,
főkapitány.

M. k. államvasutak. 61862—89. sz.

B.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak vonalain szükséges folyt a czélból való 100 csoport 4°51'26" szögü c rendszerü egyszerü teljes keresztezés szállitására nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ivenként 50 kr. magyar bélyegjegygyel ellátott és lepecsételt ajánlatok a következő külczimmel: „Ajánlat 6186—89. számhoz folyt aczélból való keresztezések szállitására,“ 1889. évi október hó 19-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 75. sz. I. em. 47. ajtó) átadandók, illetve postán odaküldendők.

Bánatpénz fejében az ajánlt keresztezések értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1889. évi október hó 18-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Az ezen szállitásra vonatkozó közelebbi feltételek és módozatok az emlitett anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál és a m. kir. államvasutak mindegyik üzletvezetőségénél megtudhatók.

Budapest, 1889. szeptember 9.

Az igazgatóság.

Hirdetés.

A nagyméltóságu földmivelésügyi magy. kir. Miniszter 1888. évi szeptember hó 11-én 46151—III. sz. a következő körrendeletet bocsátott ki;

A ragadós száj és körömfájás elhurczolásának megakadályozása végett az 1888. évi VII. t.-cz. 38 §-a alapján szarvasmarhák, továbbá a juhoknak és kecskéknek a budapesti vásárra lábon való hajtását ezennel megtiltom.

Arad szab. kir. város tanácsának 1889. évi szeptember 14-én tartott üléséből.

A városi tanács.

SPITZER JAKAB és FIA

„a magyar koronához“

Aradon, Szabadság-tér 2. szám a. (saját ház.)

A tavaszi és nyári idényre ajánlják a legdivatosabb bel- és külföldi

férfi-ruha szövetek

peruvienne, dosking és posztókban dusan felszerelt raktárukat.

Szövetek **katonai** és **hivatalos egyenruhák, papi öltönyök miseruhák,** valamint

egyházi lobogókra.

Vászon, chiffon, asztalnemü,

továbbá

407—1.6.

butor- és matracz-szövetek a legolcsóbb árakon.

Nagy választék mindennemü szőnyegekben.

Öltönyök és livreek készitésre megrendeléseketelfogadunk s a legjobb munkaerők által készittetve **jutányos áron** számittatnak.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.